

3

На основу чл.17. ст.2. Правилника о критеријумима и мерилима за оцену стручности, оспособљености и достојности кандидата и поступку за избор главног јавног тужиоца и јавног тужиоца и предлагање кандидата за избор Врховног јавног тужиоца ("Сл. гласник РС" број 37/2024), јавни тужилац, Славиша Димитријевић, у Основном јавном тужилаштву у Зајечару, као кандидат за Главног јавног тужиоца у Основном јавном тужилаштву у Зајечару, сачинио је

ПРОГРАМ УНАПРЕЂЕЊА РАДА ОСНОВНОГ ЈАВНОГ ТУЖИЛАШТВА У ЗАЈЕЧАРУ

I. Увод

Овим програмом износим предлоге за остваривање циљева у вези са побољшањем организације Основног јавног тужилаштва у Зајечару као државног органа, а све у циљу да се унапреди рад у том тужилаштву.

Сходно Закону о јавном тужилаштву и Правилником о управи у јавним тужилаштвима организација рада и послови тужилачке управе су јасно одређени и овај програм предвиђа доследну примену наведених аката. Метод излагања у овом програму засниваће се на излагању постојећег стања у појединим областима организације рада Основног јавног тужилаштва у Зајечару и предлога у погледу унапређења постојећег стања, као и начине за такво унапређење.

II. Материјални и финансијски услови рада Основног јавног тужилаштва у Зајечару

Основно јавно тужилаштво у Зајечару са Одељењем у Књажевцу од септембра месеца 2016. године смештено је у адекватним условима, и то преласком из зграде Основног суда у Зајечару у нове просторије, у зграду бившег Дома ЈНА. Сада Основно јавно тужилаштво у Зајечару има довољно простора за обављање несметаног рада. У канцеларијама Основног јавног тужилаштва у Зајечару су смештена по два јавна тужиоца или јавнотужилачка помоћника, писарница има адекватне услове за смештај и чување документације, у посебној просторији чувају се предмети везани за извршење кривичних дела и постоје две канцеларије у којима се могу спроводити доказне радње. У 2017. години извршено је пресељење рачуноводства Основног јавног тужилаштва из зграде суда у просторије Основног јавног тужилаштва, тако да се сада све службе Основног јавног тужилаштва налазе у склопу исте зграде. Зграда у којој је смештено Основно јавно тужилаштво у Зајечару налази се у непосредној близини Основног суда у Зајечару. Одељење Основног јавног тужилаштва у Књажевцу смештено је у згради Основног суда у Књажевцу, располаже са четири канцеларије и за сада има основне услове за рад. У 2020. години, а на основу споразума са председником Основног суда у

Књажевцу додељена је једна канцеларија ради спровођења истраге или доказних поступака.

Тиме је омогућено да се рад одвија нормално, што у ранијем периоду није било могуће када је Основно јавно тужилаштво у Зајечару било смештено у згради Основног суда у Зајечару и када није располагало довољним бројем канцеларија.

Постигнут је циљ у току мог првог мандата да се свим запосленима обезбеде пристојни материјални услови за рад, а што је раније било незамисливо и што представља само први корак у даљем напредовању и развоју овог тужилаштва као институције.

Сада се фокус помера на решење проблема недостајућих кадрова, на измену и допуну систематизације радних места и унапређења рада како носилаца јавнотужилачке функције, тако и свих државних службеника и намештеника у целини.

У погледу финансијских услова рада ово тужилаштво је благовремено сачињавало одговарајуће финансијске планове којима је исказивало потребе за финансијским средствима и то за сваку протеклу буџетску годину. У погледу периодичног трансферисања средстава Високи савет тужилаштва је благовремено обавештавано о финансијским потребама за редован рад овог тужилаштва и дуговањима које исто има, како би се средства благовремено обезбедила.

Рачуноводство у свом раду сада користи унификовани програм један за територију целе Републике Србије и за све државне органе и није примећено да је било проблема у раду са тим програмом.

III. Организација рада у Основном јавном тужилаштву у Зајечару

У Основном јавном тужилаштву у Зајечару Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Основном јавном тужилаштву у Зајечару који је ступио на снагу 17.02.2023. године предвиђено је 8 јавних тужилаца и главни јавни тужилац, једно место јавног тужиоца није попуњено. Поред носилаца јавнотужилачке функције у тужилаштву је запослено још 16 државних службеника и намештеника, док је Правилником предвиђено 18 државних службеника и намештеника. Упражњено је радно место правосудног стражара и радно место техничар за ИТ подршку, али је прибављена сагласност Министарства правде РС за радни однос на одређено време на радном месту правосудног стражара. Поред тога, по одобрењу Министарства правде 5 државна службеника раде по основу повећаног обима посла.

Оваква систематизација радних места не одговара потребама тужилачке истраге. Сматрам да сваки јавни тужилац мора да има свог записничара како би се лакше одвијао рад по предметима, а осим тога због евидентног и енормног повећања посла потребно је упослити још уписничара. Због тога, а и због неминовне употребе САПО програма, одобрено је да се приме још два уписничара на одређено време. С тим у вези потребно је сачинити реалан кадровски план и јасно изразити став у погледу систематизације радних места. Пре свега мислим на потребу вођења посебног уписника и предузимања радњи код наплате трошкова путем извршења јер је анализом утврђено да је наплата трошкова ниска и да је потребно додатно ангажовање, односно покретање извршног поступка ради остварења успешније наплате трошкова. Поступање у смислу да се предмети достављају Државном правобранилаштву показало се као крајње неефикасно, те је потребно формирати посебну службу у оквиру тужилаштва која би предузимала све потребне мере у вези наплате трошкова. Такође у Основном јавном тужилаштву у Зајечару није систематизовано радно место архивара, а што је нужно и

неопходно како би се обезбедило пуно поштовање Закона о архивској грађи и архивској делатности.

IV. Специјализација рада

За карактеристичне области потребно је извршити специјализацију у виду додатног стицања знања у погледу технике обраде предмета.

Нужно, да би се остварио циљ специјализације рада, а то је пре свега брзо и ефикасно процесуирање извршилаца кривичних дела, потребно је да се побољша сарадња са другим државним органима, пре свега са службеним лицима надлежне полицијске управе, пореске полиције, радницима Центра за социјални рад и нарочито са Службом неуропсихијатрије. Пуна специјализација, односно подела посла унутар тужилаштва, у смислу да одређени јавни тужилац обрађује искључиво одређену врсту материје, не може се у потпуности постићи из стварних разлога јер на пример у одељењу раде два јавна тужиоца.

Свесни да се пуна специјализација рада не може применити у Одељењу у Књажевцу, у Зајечару се предузимају мере да се специјализација рада оствари у одређеном проценту. То је постигнуто у раду по предметима насиља у породици, где је по Закону о спречавању насиља у породици формирана Група за координацију и именован председавајући групе за координацију, како у Зајечару, тако и у Књажевцу и где се поступа на начин да председавајући Групе за координацију извештава главног јавног тужиоца о закључцима са састанака групе, а затим се поступајућим јавним тужиоцима саопштавају ти закључци и потребе да се одређени предмет обради на одређени начин. То се показало као нужно обзиром да за време дежурства поступајући јавни тужилац нема све информације од важности за рад и поступање по предмету и да такве информације се сазнају управо на састанцима групе, и то од стране Центара за социјални рад и надлежних полицијских службеника, те се по потреби врше корекције у раду. Показало се и то да је улога председавајућег веома значајна и да се постиже циљ, а то је уједначавање поступања по тим предметима и бржи и ефикаснији рад на њима. Такође, актом главног јавног тужиоца одређена је специјализација рада у погледу пружања међународне правне помоћи која захвата и предмете и са територије општине Књажевац. Одређена је особа за пружање помоћи оштећеним лицима не само жртвама насиља у породици, већ и другим оштећенима, а са представницима Полицијске управе у Зајечару главни јавни тужилац непосредно или посредно координира рад по предметима везаним за специфичности територије на којој Основно јавно тужилаштво у Зајечару врши надлежност. Пажљиво се прате предмети везани за Главу XXIV Кривичног законика, обзиром да постоји процентуално велики број пријава за кривично дело из чл.275. КЗ, а како у ранијем периоду није било пријава за кривична дела из чл.260. КЗ, као и за друга слична дела, у координацији са полицијским службеницима стварају се услови и за озбиљно сагледавање питања заштите животне средине. Једна од специфичности територије на којој Основно јавно тужилаштво у Зајечару врши надлежност јесте и велики број археолошких локалитета почев од оних познатијих, па до мање познатих некропола из римског периода, али је упадљиво одсуство кривичних пријава за кривично дело неовлашћено уношење и изношење културног добра из чл.221а. КЗ, те је главни јавни тужилац задужен да прати стање из те области и да координира рад са свим државним органима.

Још једна специфичност територије Основног јавног тужилаштва у Зајечару јесте да је у питању погранично подручје са Републиком Бугарском и да је у ранијем периоду све до 01.06.2017. године ово тужилаштво обрађивало велики број предмета

недозвољен прелаз државне границе и кријумчарење људи из чл.350. ст.2. и ст.3. КЗ, да је тада Јавни тужилац био контакт тачка у борби против илегалних миграција и да се ово тужилаштво успешно носило са свом проблематиком која носи са собом илегалне миграције и њихово сузбијање. Иако од 01.06.2017. године у стварној надлежности Основног јавног тужилаштва у Зајечару је остало само кривично дело из чл.350. ст.2. КЗ, ово тужилаштво је спремно за свако поступање по тим предметима јер је постигнута пуна специјализација у поступању, усвојене су одређене норме у поступању, тако да се рад по тим предметима одвија брзо и ефикасно. То је пре свега постигнуто додатним едукацијама како у домаћим оквирима, тако и у иностранству и у везаности и сарадњи са вишим тужилаштвима и у благовременим извештавању овог тужилаштва према вишим тужилаштвима.

Дакле, специјализација се показала као добар метод, али не треба чинити специјализацију ради специјализације, већ само када то буде потребно и оправдано са становишта обављања јавнотужилачке функције.

V. Контрола рада

Обзиром на свој положај Основно јавно тужилаштво у Зајечару не врши контролу рада других тужилаштва, већ главни јавни тужилац врши контролу рада својих јавних тужилаца, редовно на колегијумима даје инструкције за рад и поступање по предметима и слично, а све у складу са Законом о јавном тужилаштву.

VI. Јавнотужилачка и судска пракса

Област која није мање битна у раду сваког тужилаштва јесте праћење и уједначавање судске и тужилачке праксе и то је сегмент који није довољно покривен у Основном јавном тужилаштву у Зајечару. Потребно је предузети мере на нивоу самог тужилаштва, као и на нивоу целе тужилачке организације да се уједначи пре свега јавнотужилачка пракса. Чини се да тренутно то није могуће. Разлог томе јесте презаузетост носиоца правосудне функције, јер они заиста немају довољно времена да се баве тим питањима. Сматрам да је потребно да иницијативе не потичу само од виших тужилаштава, већ да иницијативу треба да дају и основна јавна тужилаштва. Ту пре свега мислим на дилеме у примени Законика о кривичном поступку, као и на питања из материјалног права. Практика да се траже мишљења и упутства у појединим предметима је добра, али је треба проширити. Такође треба правити разлику између јавнотужилачке и судске праксе јер није нужно да се исте поклапају. Уколико по тужилачкој логици неко правно питање треба решити на један начин, а по судској пракси на други начин, постоје законом предвиђена ванредна правна средства, тако да треба охрабрити јавне тужиоце да што чешће путем иницијативе за подношење захтева за заштиту законитости стварају нову праксу.

VII. Унапређење угледа и самосталности јавног тужилаштва

У погледу унапређења самосталности и угледа јавног тужилаштва истичем потребу да се члан 5. Закона о јавном тужилаштву и чл.4. Правилника о управи у јавним тужилаштвима доследно примењују. Треба инсистирати на самосталности у

раду и спречавање утицаја на доношење јавнотужилачких одлука. У пракси наравно постоје политички и други притисци на носиоце јавнотужилачке функције што посредно, што непосредно, а сами јавни тужиоци нерадо говоре о томе. Треба инсистирати на томе да се очува углед јавног тужилаштва, а пре свега носиоци правосудних функција су позвани да то и учине, зато се кроз јавнотужилачку организацију треба отворено говорити и о таквим проблемима, а услов томе јесте достојност самих носиоца те функције. Сматрам да треба тежити потпуној примени чл.6. Закона о јавном тужилаштву.

VIII. Однос јавног тужилаштва према другим државним органима

Квалитетан рад јавног тужилаштва подразумева сарадњу са другим државним органима пре свих мислим на надлежни суд и надлежну полицијску управу са којима је по природи посла повезано јавно тужилаштво. Што се тиче надлежне полицијске управе и до сада је задовољавајућ рад по предметима, а сарадња се остварује у непосредним контактима и консултацијама. Ниво сарадње треба унапредити на тај начин што ће бити одређени јавни тужиоци за контакт са полицијским службеницима по одређеним материјама и областима које су тренутно актуелне.

Ниво сарадње са судом је добар, али има места да се то унапреди и то у непосредном контакту са судијама и председником суда и то у форми округлог стола, како би се размотрили проблеми у функционисању између та два органа и евентуално спорна питања у кривичноправној материји.

Што се тиче тужилачке истраге и улоге јавног тужиоца у њој треба додатно утицати на друге државне орагане и организације да брже поступају по тужилачким актима.

IX. Поступање по притужбама и представкама грађана на рад носилаца јавно-тужилачке функције

У погледу поступања по притужбама и представкама грађана поступа се ажурно, али је потребно да се додатно обезбеди ажурност која је у вези са тренутним условима рада у Основном јавном тужилаштву у Зајечару. Овим би се додатно обезбедило да порасте углед јавног тужилаштва, као државног органа и да се учврсти поверење грађана у његов рад.

X. Однос јавних тужилаштва према грађанима у јавности

Побољшање угледа целе јавнотужилачке организације лежи и у односу са грађанима. Усвојена комуникациона стратегија се спроводи и јавност се редовно обавештава о значајнијим догађајима на територији месне надлежности тужилаштва. Поред тога периодично се обавештава јавност о примени права, односно даје се тумачење правних прописа када је то потребно, као што је то било у време пандемије Covid - 19 када је тужилаштво редовно обавештавало јавност о казним одредбама везаним за кривично дело и прекршај из те области.

Да би се углед тужилаштва као институције повећао и како би грађани имали поверење у рад носилаца јавнотужилачке функције јавност се редовно обавештава о

догађајима из надлежности Основног јавног тужилаштва у Зајечару преко сајта Основног јавног тужилаштва у Зајечару, с тим што сарадњу са новинарима треба унапредити јер се у претходном периоду дешавало да се често објављују непроверене информације од стране новинара. Тако је потребно да се формира посебна служба која би пратила начин представљања рада Основног јавног тужилаштва у Зајечару и да се с тим у вези благовремено интервенише уколико дође до објављивања нетачних информација.

XI. Коришћење техничких средстава у административном пословању

У Основном јавном тужилаштву у Зајечару извршено је опремање одговарајућим техничким средствима за административни рад, па су тако рачунари са пратећом опремом прибављени преко донација ЕУ и предузете су све потребе радње за њихово одржавање и модернизацију. Такође, треба пратити и нова технолошка достигнућа, тако да тужилаштво увек буде у току са новим технологијама, које се користе у раду, све у складу са материјалним могућностима. То значи да треба искористити постојеће ресурсе и прибављати нове, а нарочито да се побољша обим коришћења опреме за оптичко и аудио снимање. То је скопчано и са практичним проблемом који треба решити са надлежним судом, а у погледу примене тако прикупљеног доказног материјала, то значи да се снимљен аудио и видео материјал може користити на суду.

Такође посебно наглашавам потребу коришћења информационих система у самом тужилаштву и притом сматрам да није аутономно коришћење таквих система циљ, већ повезивање више система разних државних органа ради бољег и ефикаснијег рада по предметима. Увезивање аутономних система треба да потекне од полиције, да иде према тужилаштву, а да се завршава у надлежном суду и само тако би се максимално искористила сва техничка и технолошка унапређења. Наглашавам значај САПО пројекта који је у зачетку где су обављене основне обуке и да се тренутно чека на додатну обуку за рад у програму где су обрађивачи предмета и остали запослени имали активну улогу да укажу на чињенице значајне за вођење предмета и за рад по предмету јер као корисници тог програма обрађивачи знају шта им је све потребно од техничких алата како би уписници и рад по предметима били усаглашени са потребама рада.

КАНДИДАТ

Славиша Димитријевић